

บทความวิจัย

**ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนต่อแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐ
ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส**

ชาลาม เจมะแซ *

ฮูเซน หมดหมั่น **

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชนต่อแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส แบบเจาะจง ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน อิหม่าม คอเต็บ บิลาล ปราชญ์ชาวบ้านจำนวน 42 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการสร้างพลังดินและการลดเงื่อนไขการระบาดของยาเสพติด ในกิจกรรมการรณรงค์รัฐจะเน้นที่เฉพาะกลุ่มเยาวชนอย่างเดียวแต่ไม่ได้เน้นรณรงค์ให้ความตระหนักแก่ผู้ปกครองของแต่ละบ้าน ผู้นำชุมชนเห็นด้วยกับนโยบายการสร้างอาชีพเพราะมองว่าเป็นการแก้ปัญหาเรื่องยาเสพติดได้ดีและยั่งยืน รัฐไม่ค่อยรับความคิดเห็นจากภาคประชาชนมาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่สั่งมาจากเบื้องบนนอกจากนี้แล้วยังขาดการบูรณาการระหว่างองค์กรเอกชนกับหน่วยงานรัฐ สำหรับแนวทางการควบคุมชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อลดปัญหายาเสพติดด้วยการเพิ่มเจ้าหน้าที่อาสาสมัครแต่ขาดความจริงจังและจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่และเจ้าหน้าที่มักจะเป็นคนนอกพื้นที่มากกว่าในพื้นที่ที่ไม่ค่อยเข้าใจบริบททางสังคม ส่วนแนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด โครงการต่างๆขาดความต่อเนื่องและการติดตามหลังจากปิดค่ายแล้วคือเมื่อโครงการหมดลงหรืองบประมาณหมดลงทุกอย่างก็จะจบลง รัฐเน้นการรักษาผู้ติดยาแต่ไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของครอบครัว คนในท้องถิ่นไม่ได้ถูกดึงเข้ามามีส่วนร่วม ขาดการคัดกรองแยกแยะระหว่างกลุ่มเสี่ยงกับผู้ติดยาทำให้โครงการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ในยุทธศาสตร์การบำบัดรักษาดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยา รัฐจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญที่ปลายเหตุมากกว่าต้นเหตุ

คำสำคัญ: ยาเสพติด ภัยคุกคามความมั่นคง

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์(การปกครอง) คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

** Ph.D. รัฐศาสตร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

RESEARCH

Thesis title: The Opinion of Community Leaders on Drug Problem Solution of Government in Mueang District Area Narathiwat Province*Salam Che-masae*^{*}*Husain Mhadmarn*^{**}**Abstract**

The Objective of this research is to study the opinions of community leaders on drug problem solution of government in Mueang district Narathiwat province by purposing sample interviews 42 community leaders in Mueang district area Narathiwat province, which compose of members of the local authorities; head village administrative Imam, Khateb, Bilal community scholars, and analyzed data in descriptive.

The study found that the soil empowerment and drug spreading reducing condition solution; in promotion campaign the government has focused only activities of the youth groups not focus on building awareness to the parents of each family. Most of community leaders agree on policies to create jobs as it could be sustainable of drug problem solving, the government rarely get feedback from the public in dealing with drug problem solution but rather receiving orders from high rank office, in addition lacking integration between state agencies and none-state agencies. For community and environment controlling for reducing the drug problem by increasing volunteer staff, but lack of seriousness and sincerity in the performance of duties and most volunteer staff are outsider rather than taking from native that have better understanding to their social context. For treatment and rehabilitation of drug addicts; after camp campaign closed there is no continuity and follow-up after that when the budget has finished everything has finished as well, state focused on the treatment of drug addiction but did not give priority to the development of the family, local people are not invited to participate, in finding out drug addict member for joining camp campaign lack of screening distinguish between susceptible and drug addict that cause to unsuccessful, in treatment strategy and rehabilitation of drug addicts state tend to focus on end cause rather than focus on earlier protections.

Keywords: Drug, Security threat.

^{*} Student of Master Degree, Department of political science, University Fatoni

^{**} Ph.D (political science), Department of political science, University Fatoni

บทนำ

ในปัจจุบันปัญหายาเสพติดได้มีการแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางทั้งในยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย และในเขตภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งอดีตที่ผ่านมาในบริเวณแถบนี้จะเป็นเพียงแต่ปลูกฝิ่นและให้วัตถุติดแก็งยุโรป และอเมริกา เพราะที่นั่นคือแหล่งผู้เสพขนาดใหญ่ แต่ปัจจุบันสถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงกลายเป็นแหล่งเพื่อการจำหน่ายยาเสพติดที่ตัวเองได้ผลิตขึ้นมา กล่าวคือเนื่องจากผลกำไรมหาศาลที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกิจการค้ายาเสพติดได้สร้างความร่ำรวยให้แก่ตัวเอง และพรรคพวกอย่างมหาศาล เขาเหล่านั้นจึงได้หันมาผลิตและสักระบายยาเสพติดเสียเอง รวมทั้งหาช่องทางจะระบายสินค้าหรือตลาดใหญ่ ๆ เพื่อจำหน่ายยาเสพติดที่ตัวเองได้ผลิตขึ้นมาผลก็คือ เยาวชนหนุ่มสาวที่อยู่ในท้องถิ่นและชุมชนกลายเป็นคนติดยาเสพติดและใช้ยาเสพติด (Akhtaruddin Ahmad.2552 : 124 -125)

การแพร่ระบาดของยาเสพติดกล่าวได้ว่าเป็นการก่อให้เกิดปัญหาของสังคมที่สำคัญตามมาก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตทางศีลธรรม (Moral circuses) ทำให้จิตใจของคนในสังคมนับวันจะเสื่อมทรามลงเรื่อย ๆ และก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางสังคมที่เรียกว่า “คลื่นของอาชญากรรม” (Crime Waves) ที่เกิดขึ้นระลอกแล้วระลอกเล่าพัดกระหน่ำซ้ำเติมเรื่อยมาในรูปแบบต่าง ๆ นั่นก็คือผลร้ายผลเสียหายเกิดขึ้นในสังคมกระทบต่อโครงสร้างทางสังคมโดยตรงทำให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติโดยรวมและสุดท้ายก็คือผลเสียหายต่อคุณภาพชีวิตของหนุ่มสาวที่กำลังเจริญเติบโตและกำลังสำคัญของชาติแต่ต้องชะงักพินาศลงเพราะยาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกระทรวงยุติธรรม.2551:7)

สถิติการจับกุมยาเสพติดในประเทศไทยได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่น่าตกใจ แม้ว่าสถิติการจับกุมเฮโรอีนและยาเสพติดประเภทอื่นๆ จะลดลง แต่สถิติการจับกุมยาบ้าและยาเอ็กซ์ตาซีกลับเพิ่มมากขึ้น โดยเป็นการจับกุมในข้อหาการมีสิ่งเสพติดผิดกฎหมายไว้ในครอบครอง ในช่วงปี 2541-2543 สถิติการจับกุมยาแอมเฟตตามีนเพิ่มขึ้นจาก 214,295 คน เป็น 256,025 คน ยาเสพติดของกลางเพิ่มขึ้นจาก 30 ล้านเม็ดในปี 2541 เป็นจำนวนถึง 72 ล้านเม็ดในปี 2543 ยิ่งไปกว่านั้น ในปี 2544 ช่วงระยะเวลาเพียงแค่เดือนมกราคม-สิงหาคม มีผู้ที่ถูกจับกุม 181,318 คน โดยจำนวนของกลางที่จับได้มากถึง 63 ล้านเม็ด ซึ่งเป็นสถิติที่สูงมากเมื่อเทียบกับสถิติการจับกุมยาเสพติดปี 2540 ทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้เสพ แม้ว่าจำนวนผู้เสียชีวิตจากการเสพยาจะมีไม่มากนักก็ตาม แต่ปัญหาด้านสุขภาพของผู้เสพ ถือเป็นภาระแก่ภาครัฐ ในการบำบัดรักษาผู้ป่วยที่มีจำนวนมากถึง 500,000 คน (ASTV ผู้จัดการออนไลน์. 2552)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกระทรวงยุติธรรม (2551: 7) ได้สรุปสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยโดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐถึงแม้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหามากมายในด้าน ทั้งการสกัดกั้น การลักลอบลำเลียงนำเข้ายาเสพติดที่ผลิตจากเพื่อนบ้าน การปราบปรามผู้ค้าและการแก้ไขปัญหามั่วสุมในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน ชุมชน แต่ยังไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ส่งผลกระทบต่อหลายประการต่อประเทศทำให้การเกิดความไม่สงบในสังคม ภาวะเศรษฐกิจถดถอยและระดับประเทศ รวมถึงทำให้เยาวชนกลายเป็นบุคคลที่ไร้คุณธรรมเป็นภาระที่สังคมจะต้องแบกรับ นับวันปัญหา ยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกระทรวงยุติธรรม.2551: 7) ทั้งการขยายการยึดครองพื้นที่ การแพร่ระบาดความหลากหลายและซับซ้อนของตัวยา รัฐบาลภายใต้การนำของ ฯพณฯ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร (สมัยที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี) ได้จัดนโยบายเร่งด่วนในการแก้ปัญหายาเสพติดโดยใช้หลักการป้องกันนำหน้าการปราบปรามผู้เสพต้องได้รับการ

บำบัดรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษอย่างเด็ดขาด (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานกิจการพิเศษ.2544. หน้า : 173) และการได้ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 119 / 2544 เรื่องแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดและการประกาศให้ยาเสพติดเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจึงมีการกำหนดยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินและแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติดรวมพลังทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนทั้งประชาชนเข้ามามีบทบาทเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยกำหนดให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาจากข้อเท็จจริงและกำหนดแนวทางการเอาชนะปัญหายาเสพติดไว้ 9 ประการ คือ 1) การปลูกพลังแผ่นดินและการป้องกัน 2) การควบคุมตัวยาและสารเคมี 3) การปราบปราม 4) การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ 5) การข่าว 6) การอำนวยความสะดวกและการประสานงาน 7) การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม 8) ความร่วมมือระหว่างประเทศ และ 9) การวิจัยพัฒนาและติดตามประเมินผล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานกิจการพิเศษ. 2544: 173)

จากภาพรวมสถานการณ์ยาเสพติดประเทศไทยในปัจจุบันปี 2551 ภาครัฐมีการดำเนินการแก้ไขปัญหามากมาย ด้านทั้งการมุ่งเน้นมาตรการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงนำเข้ายาเสพติดที่ผลิตจากประเทศเพื่อนบ้าน การปราบปรามผู้ค้า และการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน ซึ่งมุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดการกำหนดมาตรการและรูปแบบต่าง ๆ โดยคำนึงถึงสภาพการณ์ของชุมชน การฝึกกำลังของคนทั้งประเทศ

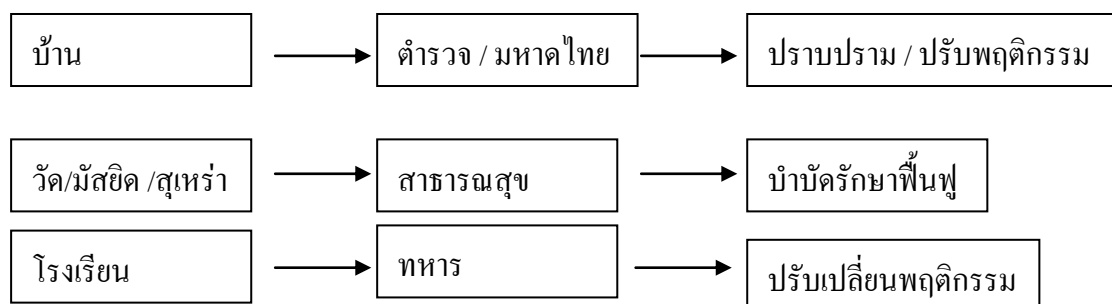
นอกจากนี้ยังมีการนำแนวทางของกระทรวงมหาดไทยมานำหลักการสามประสาน คือ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) มาประยุกต์ใช้กับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยการนำหน่วยงานภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ได้แก่

1) ตำรวจ เรือนจำ กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่ทั้งการปราบปรามการบำบัดรักษา การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดำรงชีวิต การฝึกฝนอาชีพและถ้ามีความประสงค์จะปฏิบัติธรรม หรือ บวร จะมอบต่อให้วัด สถานศาสนาดำเนินการ

2) สาธารณสุขทำหน้าที่ให้ความรู้และการบำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพให้ผู้ติดยาโดยใช้หลักของความสมัครใจ

3) ทหารทำหน้าที่ให้การบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพให้ผู้ติดยาโดยใช้หลักของความสมัครใจและการบังคับ การฝึกฝน การสร้างนิสัยให้เข้ารับการบำบัดเพื่อพบว่าผู้นั้นติดยาเสพติดจริงซึ่งทหารจะมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สถานที่ กำลังงบประมาณ และการจัดกิจกรรมด้านความมีระเบียบวินัย (สำนักงานนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดม.ป.ป. : 39 – 50) ซึ่งการดำเนินการสามารถแสดงได้ตามแผนภูมิที่ 1ตำรวจ / มหาดไทย

แผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชนโดยรัฐ

สำหรับสถานการณ์ยาเสพติดในจังหวัดนราธิวาสเป็นปัญหาที่ประชาชนต้องการให้การแก้ไขโดยเร่งด่วนเนื่องจากเป็นบ่อเกิดของปัญหาต่าง ๆ มากมายและที่สำคัญคือสมาชิกกลุ่มก่อความไม่สงบได้แสดงผลประโยชน์จากยาเสพติดทั้งทางตรงที่เป็นแหล่งเงินทุนและทางอ้อมด้วยการให้แนวร่วมเพื่อสร้างความสับสนเพิ่มความกล้าในการก่อเหตุความรุนแรงในพื้นที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสมีการแพร่ระบาดในหลายพื้นที่แต่ที่มากที่สุด อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอสู่ไทย และอำเภอตากใบ (ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนราธิวาส (ศตส.จ.นราธิวาส).2554)

ตารางที่ 1 สถิติการจับกุมคดียาเสพติดของจังหวัดนราธิวาส ตามแผนปฏิบัติการเร่งรัด 3 เดือนมกราคม – มีนาคม 2554 (ของหน่วยงาน ศตส. จ. นราธิวาส)

ประเภทของยาเสพติด	จำนวนที่จับกุมได้			ร้อยละ
	ราย	คน	จำนวนของกลาง	
แอมเฟตามีน	283	319	21,253 เม็ด	41.99
กัญชา	93	101	14.39 กก. (10 ต้น)	13.80
เฮโรอีน	71	74	115.95 กรัม	10.54
ยาแก้ไอ	20	22	172.55 ลิตร	2.97
วัตถุออกฤทธิ์	39	41	3,910 เม็ด	5.79
พืชกระท่อม	150	212	404.85 กก. 52.88 ลิตร 4,967 ใบ	22.26
ยาอี	1	1	20 เม็ด	0.15
ยาไอซ์	14	16	26.82 กรัม	2.08
มอร์ฟิน	3	3	ผลตรวจปัสสาวะ	0.45
รวม	674	790		100%

ที่มา สถิติผลการจับกุมยาเสพติดให้โทษของจังหวัดนราธิวาส ตามแผนปฏิบัติการเร่งรัด 3 เดือน มกราคม – มีนาคม 255 (ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนราธิวาส (ศตส.จ. นราธิวาส).2554. หน้า: 7-8)

ผลจากการจับกุมยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ตามแผนปฏิบัติการเร่งรัด 3 เดือน มกราคม – มีนาคม 2554 จับกุมผู้กระทำความผิดทั้งจำหน่วย ครอบครองเพื่อจำหน่าย และเสพ ผลการดำเนินการตรวจค้น และจับกุมในพื้นที่เป้าหมาย 158 หมู่บ้าน / 32 ชุมชน และนอกเป้าหมายในช่วงเดือน 3 เดือน มกราคม – มีนาคม 2554 โดยการสรุปผลการปฏิบัติได้ดังนี้ คือ ตรวจค้น 790 ครั้ง และจับกุม 675 ราย แสดงว่าในระยะเวลาเพียงสามเดือนสถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเป็นที่น่าสนใจมากที่สุดคือการระบาดของยาเสพติดในจังหวัดนราธิวาสตลอดสามเดือนมีมากและถ้าหากระยะเวลาเป็นปีแล้วจะเพิ่มขึ้นสูงเท่าไร

จากสถานการณ์ที่กล่าวมาแล้วและข้อมูลจากตารางจะเห็นได้ว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติดของจังหวัดนราธิวาสมีความรุนแรงและมีอัตราเพิ่มพูนขึ้นอีกทั้งผู้กระทำความผิดที่มีอายุไม่ถึง 20 ปี มีจำนวนเพิ่มขึ้นทั้ง ๆ ที่วัยนี้เป็นวัยที่กำลังศึกษาหาความรู้และเล่าเรียนเพื่อเป็นกำลังสำคัญที่จะพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป และถ้าหากปล่อยปัญหานี้ต่อไปโดยไม่แก้ไขหามาตรการควบคุมอาจจะเป็นปัญหาเรื้อรังต่อไป จังหวัดนราธิวาสได้จัดทำโครงการวันต่อต้านยาเสพติด “ทำความดีตามคำพ่อ” สัปดาห์รณรงค์ต่อต้านยาเสพติด รวมพลังประชาชนไทยพ้นภัยยาเสพติด หมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด, โครงการปราบปรามยาเสพติดและความเดือดร้อนประชาชน, โครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ / ผู้ติดยาแบบบูรณาการ, โครงการจัดอบรมอาสาสมัครชุมชน ชายแดนสีขาว, โครงการอบรมเยาวชนชายแดนสีขาว, โครงการอบรมส่งเสริมเครือข่ายชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด, โครงการพัฒนาศักยภาพของกำนันผู้ใหญ่บ้านและกรรมการหมู่บ้านตามกฎหมายปกครองท้องที่ โครงการมัสยิดต้นใจป้องกันภัยยาเสพติดในพื้นที่ โครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามหลักศาสนาพุทธและศาสนาอิสลามเป็นต้น ที่ดำเนินการโดยเหล่ากาชาด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนราธิวาส ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนราธิวาส (ศตส. จ. นธ.) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนราธิวาสและที่ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน สำนักงานที่เป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการหามาตรการควบคุมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเยาวชนไปสู่หนทางที่สังคมยอมรับและสร้างจิตสำนึกที่ดีเพื่อเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป

ผลจากการดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดนราธิวาสผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามการวิจัยว่า ผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นต่อแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาสอย่างไร?

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาความเห็นของผู้นำชุมชนต่อแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐในอำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) ซึ่งกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งมีการดำเนินการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้ เมื่อตั้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา

เป็นที่เรียบร้อยแล้วผู้วิจัย ได้ทำการศึกษางานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นหนังสือที่เป็นแนวคิด/ทฤษฎี บทความวิชาการและบทความวิจัยแล้วกลับมาปรับปรุงวัตถุประสงค์ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แล้วร่างประเด็นคำถาม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการแก้ไขปรับปรุง ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและหลักภาษา ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเสร็จแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

ก่อนนำไปเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาต่อไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาสแบบเจาะจงด้วยตัวเองคือทั้งหมด 42 คน และทำการบันทึกเสียงข้อมูลการให้สัมภาษณ์แล้วผู้ศึกษาจะทำการถอดเทปการบันทึกเสียงเป็นตัวหนังสือ ส่วนการการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น จะทำการแยกแยะข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ออกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นคำถามของแต่ละวัตถุประสงค์แล้วคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ตอบได้ครอบคลุมประเด็นที่มากที่สุดและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหาของการวิจัย

งานวิจัยนี้เน้นศึกษาความเห็นของผู้นำชุมชนต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดของรัฐในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาสที่รัฐได้ดำเนินการตาม แผนนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการป้องกันปัญหาเสพติด เช่นยุทธศาสตร์การสร้างพลังแผ่นดินและลดเงื่อนไขการระบาดของยาเสพติด ยุทธศาสตร์การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยา

2. ประชากรในการศึกษา/ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากร/ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาวิจัยนี้คือผู้นำชุมชน ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส จำนวน 42คน ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน อิหม่าม คอเต็บ บิลาล ประชาชนชาวบ้าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ทำให้ทราบถึงความเห็นของผู้นำชุมชนต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดของรัฐในอำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส

ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนถึงการดำเนินงานในเรื่องการแก้ไขปัญหาเสพติดของรัฐ ในการสร้างพลังแผ่นดินและการลดเงื่อนไขการระบาดของยาเสพติดมายกกิจกรรมเช่นกัน กิจกรรมแรกที่รัฐได้ดำเนินการอยู่คือ

กิจกรรมการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ในการต่อต้านปัญหาเสพติดของรัฐ เช่น การใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งตีพิมพ์ อื่นๆ ซึ่งพบว่า การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผู้นำชุมชนเห็นว่าการรณรงค์ยังไม่ค่อยทั่วถึง

เท่าที่ควรและได้สะท้อนให้เห็นถึงขาดประสิทธิภาพของการรณรงค์เพราะยิ่งรณรงค์การระบาดของยาเสพติดก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นการรณรงค์จะเน้นการรณรงค์ที่เฉพาะกลุ่มเยาวชนอย่างเดียวแต่ไม่ได้เน้นรณรงค์ให้ความตระหนักแก่ผู้ปกครองของแต่ละบ้านและกลุ่มผู้นำในการช่วยกันแก้ไขปัญหายาเสพติดเพราะเขามองว่าประสิทธิภาพที่ได้ผลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องเกิดขึ้นในครอบครัวก่อนและชุมชน แต่ที่เห็นหน้าสื่อมากที่สุดก็คือเรื่องการจับกุมของกลุ่มค้ายาเสพติดมากที่สุด

นโยบายการสร้างอาชีพ ส่งเสริมให้ทีมงานทำแก๊วชนโดยองค์กรของรัฐส่วนมากผู้นำชุมชนเห็นด้วยกับนโยบายนี้เพราะมองว่าเป็นการแก้ปัญหาเรื่องยาเสพติดได้ดีและยั่งยืนแต่ขอให้มีการส่งเสริมในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมด้วยเพราะมองว่าสังคมที่สันติสุขนั้นผู้คนจะต้องมีคุณธรรมถึงแม้จะมีอาชีพการงานที่มั่นคงรายได้ดีก็ตาม

การเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้าไปศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ไม่ห่างไกลจากภูมิลำเนา ส่วนมากผู้นำทั้งหมดเห็นด้วยกับนโยบายนี้เพราะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและทำให้ผู้ปกครองมีโอกาสอยู่ใกล้กับลูกที่สามารถกลับมาเยี่ยมบ้านได้ตลอดแต่สิ่งที่ผู้นำได้สะท้อนก็คือเรื่องมาตรฐานและคุณภาพของการศึกษารัฐจะต้องพัฒนาให้เกิดความเท่าเทียมกับส่วนกลางและไม่ใช้แค่สนับสนุนในเรื่องการศึกษาเฉพาะในระดับสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น แต่ให้รัฐสนับสนุนแหล่ง/สถาบันการศึกษาเล็กๆที่มีอยู่ตามชุมชนต่างๆด้วย เช่น ตาตีกา กีรออาตี เพราะถือว่าเป็นสถาบันที่มีส่วนในการพัฒนาคนตั้งแต่เยาว์วัยซึ่งสังคมสามจังหวัดหรือสังคมมุสลิมจะขาดเสียไม่ได้

นอกจากนี้แล้วขาดการสนับสนุนให้กับเด็กเรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์และกลไกในการคัดกรองเด็กทุนที่โปร่งใสและยุติธรรมเพราะระบบสังคมบ้านเราเป็นสังคมแบบอุปถัมภ์ ทำให้กระบวนการคัดกรองเด็กดีเรียนเก่งมักจะไม่ได้แต่กลับได้กับคนที่ใกล้ชิดผู้มีอำนาจในการคัดเลือกของชุมชนนั้นไป

โดยส่วนใหญ่มองว่าเป็นการดีอย่างยิ่งที่รัฐเปิดเวทีทำกิจกรรมต่างๆเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจระหว่างผู้ติดยาเสพติด องค์กรอิสลาม ผู้นำชุมชนในพื้นที่เพราะที่ผ่านมานโยบายต่างๆจะถูกกำหนดโดยเบื้องบนแล้วนำมาบังคับใช้กับคนในพื้นที่เพราะบางอย่างมันขัดกับหลักศาสนา ประเพณีวัฒนธรรมของคนที่นี่ทำให้โครงการนโยบายไม่ประสบความสำเร็จมากนักและสร้างความลำบากใจให้กับคนในพื้นที่ โดยส่วนรวมแล้วเห็นด้วยกับวิธีการนี้เพราะจะได้ไปในทิศทางเดียวกันระหว่างรัฐกับประชาชน

ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่แล้วเห็นด้วยกับนโยบายการสร้างหมู่บ้าน ชุมชนต้นแบบปลอดยาเสพติด และมีการมอบรางวัลหรือสิ่งของเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับชุมชนเป็นการดีเพราะจะได้กระตุ้นให้ชุมชนอื่นได้เอาเป็นแบบอย่างแต่ที่บรรดาผู้นำชุมชนได้สะท้อนก็คือว่าหลังจากได้รับรางวัลแล้วรัฐขาดการติดตามหรือดำเนินการอย่างต่อเนื่องหรือเมื่อได้รางวัลแล้วก็จะวางมือหรือปล่อยปละเลยไม่มีการติดตามอย่างต่อเนื่องและไม่มีการพัฒนาเพิ่มเติมหรือหารูปแบบพัฒนากลไกการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่ยั่งยืนยั่งยืนหรือระยะยาว เพราะสังคมมันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด

สิ่งที่ผู้นำชุมชนได้สะท้อนภาพรวมในการบูรณาการ การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันระหว่างชุมชน องค์กรมุสลิมและหน่วยงานภาครัฐที่มีในพื้นที่ในการแก้ปัญหายาเสพติดยังขาดการบูรณาการเพราะที่ผ่านมาส่วนมากนโยบายต่างๆจะถูกกำหนดโดยภาครัฐหรือจากเบื้องบนไม่เปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรอิสระได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายร่วมกัน ทำให้ไม่ค่อยบรรลุเป้าหมายสักเท่าไรนอกจากนี้แล้วการบูรณาการยังขาดประสิทธิภาพพอเพราะขาดการประสานงานและการติดตามอย่างจริงจังและต่อเนื่องและที่ปฏิบัตินั้นเป็น

การสร้างภาพมากกว่าทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงขาดความชัดเจนในขอบเขตอำนาจหน้าที่ระหว่างฝ่ายปกครองและ องค์การศาสนา หรือผู้นำศาสนา เพราะกลัวว่าอาจจะมีความขัดแย้งกันทำให้องค์กรศาสนา หรือ องค์การอิสระไม่กล้าที่จะให้ความร่วมมือกับรัฐในการแก้ไขปัญหาเสพติดเท่าที่ควร

ความเห็นต่อนโยบายของรัฐในการสร้างมาตรการควบคุมชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อลดปัญหาเสพยาเสพติดด้วยการเพิ่มเจ้าหน้าที่อาสาสมัครโดยส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะให้มีการเพิ่มเติมและต้องให้มีสวัสดิการในขณะเดียวกันให้มีความจริงจังและจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่และรัฐจะต้องให้ความคุ้มครองความปลอดภัยของอาสาสมัครด้วยเพราะการทำงานที่มีส่วนในการสกัดกั้นการแพร่ขยายของยาเสพติดนั้นจะต้องผจญกับกลุ่มที่มีอิทธิพล และควรเป็นคนที่พื้นที่เพราะจะเข้าใจและรู้เรื่องบริบทของสังคมมากกว่าคนนอกพื้นที่

แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด

ความเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของภาครัฐเห็นด้วยที่รัฐเข้ามาสนับสนุนในโครงการต่างๆเช่นโครงการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนนั้นดีแต่ที่ผ่านมาเห็นว่าโครงการต่างๆขาดความต่อเนื่องและการติดตามหลังจากปิดค่ายแล้วคือเมื่อโครงการหมดลงหรืองบประมาณหมดลงทุกอย่างก็จะหมดลงและละเลยการอบรมหรือพัฒนาศักยภาพของครอบครัวของเยาวชนที่ติดยาเพราะสาเหตุหลักที่ทำให้เยาวชนหันไปพึ่งยาเสพติดเพราะมาจากปัญหาความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวเป็นหลักแต่รัฐกลับไม่ให้ความสำคัญที่จะแก้ไขหรือส่งเสริมในจุดนี้

นอกจากนี้แล้วยังพบว่าโครงการต่างๆที่จัดโดยรัฐมีน้อยมากที่มีการดึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยเฉพาะองค์การศาสนา เช่นผู้นำศาสนาที่มีอยู่ในท้องถิ่นไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในกระบวนการการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ความเห็นส่วนหนึ่งของผู้นำชุมชนมองว่าการจัดค่ายอบรมจริยธรรมเป็นการเพิ่มวงจรอุปาทในการถ่ายทอดวิธีการของการเสพยาเสพติดเพราะในค่ายอบรมจริยธรรมนั้นมีทั้งเยาวชนที่ติดยาและเป็นแค่กลุ่มเสี่ยงทำให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการทำตัวยาหรือสูตรผสมตัวยาใหม่ๆหรือวิธีการเสพยาในรูปแบบใหม่จากกลุ่มที่หนักมาให้กับกลุ่มเสี่ยง

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเข้าค่ายอบรมขาดความชัดเจนเพราะมีการปะปนระหว่างเยาวชนที่ติดยาในระดับที่หนักและบางคนยังเป็นกลุ่มเสี่ยงและไม่หนักซึ่งทำให้ได้รับประสิทธิผลไม่ดีเท่าที่ควรและกลุ่มที่ติดยาจริงๆที่เป็นแกนนำที่มีการซื้อขายและมีอิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อนที่มีตามชุมชนต่างๆกลับไม่เข้ามาร่วมในโครงการซึ่งจะเห็นได้จากการสะท้อนดังนี้

ส่วนมากผู้นำชุมชนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับนโยบายแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดโดยใช้คุณธรรมนำชีวิต แต่ที่ผ่านมามองเห็นว่าการสนับสนุนจากรัฐต่อองค์กรศาสนาที่มีกระจายตามชุมชนต่างๆในการรณรงค์หรือสนับสนุนในด้านงบประมาณต่อองค์กรศาสนาให้มีการดำเนินการในเรื่องนี้ยังน้อยอยู่เพราะโครงการที่สามารถดึงเยาวชนมาร่วมโครงการนี้จำเป็นที่จะต้องมีการบูรณาการทั้งภาคสนาม เช่นมีการแข่งกีฬา และฟังการบรรยายธรรมและมีกิจกรรมกีฬามูลค่าย(การละหมาดกลางคืน) ขาดความจริงจังและไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนหรือเป็นรูปธรรม แต่รัฐกลับสนับสนุนโครงการที่ทางการกำหนดขึ้นมาเองเช่นญาลานันบารูหรืออื่นๆแต่ในสภาพความเป็นจริงนั้นพื้นที่นั้นมีกว้างเกินที่โครงการเดียวจะรับได้ ดังนั้นจำเป็นที่จะต้องกระจายให้องค์กรศาสนาที่อยู่ในพื้นที่ได้ทำหน้าที่ตรงนี้ด้วย แต่องค์กรศาสนาเองยังมีความอ่อนแอในเรื่องของงบประมาณในการใช้จ่ายในการจัดโครงการเพราะในโครงการนั้นจำเป็นที่จะต้องมีงบประมาณพอสมควร เพราะเชื่อว่าเป็นวิถีที่

สามารถแก้ไขปัญหาเสพติดที่ได้ผลและยั่งยืนที่สุดเพราะปัจจุบันผู้คนที่ทั้งพุทธและมุสลิมหรือศาสนาใดก็ตาม มีความเห็นต่างกับศาสนา มากก็เลยยากที่จะแก้ไขปัญหาเสพติดและอื่นๆ โดยให้เน้นทุกสถาบันหน่วยย่อยของสังคมให้เน้นหนักในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม เริ่มที่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว โรงเรียน องค์กรและหน่วยงานต่างๆ เพราะเชื่อว่าการเข้าใกล้จิตศาสนาหรือเยาวชนมีความศรัทธา (อิห์มาน) และความยำเกรงต่ออัลลอฮ์จะทำให้เยาวชนสามารถที่จะป้องกันตัวเองจากยาเสพติดได้

จากการค้นพบก็คือว่าในยุทธศาสตร์การบำบัดรักษาดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยา รัฐจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญที่ปลายเหตุมากกว่าต้นเหตุ กล่าวคือ จะให้ความสำคัญกับเยาวชนผู้ติดยามากกว่าโดยการเน้นบำบัดรักษาแต่ไม่ได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ กล่าวคือสถาบันครอบครัวเพราะต้นเหตุมาจากที่เยาวชนไม่ได้รับความอบอุ่นจากสถาบันครอบครัวเป็นเหตุให้เยาวชนกลับไปพึ่งยาเสพติดเพื่อหาความสุขให้กับตัวเอง ยังไม่มีแผนหรือกลไกที่ชัดเจนที่จะแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งระบบ เพราะสถาบันครอบครัวในสังคมเองก็มีปัญหาเพราะหลายครอบครัวเกิดการอย่างร้างทำให้เด็กเยาวชนเติบโตมาแบบไม่มีคุณภาพและพยายามหาการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนที่มีความเสี่ยงในเรื่องของยาเสพติดและหันพึ่งยาเสพติดเพื่อให้ได้รับความสุขและได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนด้วยกัน

นอกจากนี้แล้วยังได้สะท้อนถึงความหละหลวมในการทำหน้าที่ของผู้นำชุมชนที่มีอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ให้ความสำคัญในการรณรงค์ส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวหรือผู้นำในครอบครัวตระหนักในหน้าที่การดูแลบุตรหลานเริ่มตั้งแต่การให้ความอบอุ่น ความรัก ความเอาใจใส่ดูแลในการอบรมสั่งสอน เพื่อให้ได้เยาวชนที่มีคุณภาพทั้งหมดที่กล่าวมานี้ถือว่าเป็นต้นเหตุของการลดหรือแก้ไขปัญหาการระบาดของยาเสพติด

อภิปรายผล

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนถึงการดำเนินงานในเรื่องการแก้ไขปัญหาเสพติดของรัฐ ในการสร้างพลังแผ่นดินและการลดเงื่อนไขการระบาดของยาเสพติดมายกกิจกรรมเช่นกัน กิจกรรมแรกที่รัฐได้ดำเนินการอยู่คือ

กิจกรรมการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ในการต่อต้านปัญหาเสพติดของรัฐ เช่น การใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์ สิ่งตีพิมพ์ อื่นๆ ซึ่งพบว่า การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผู้นำชุมชนเห็นว่าการรณรงค์ยังไม่ค่อยทั่วถึงเท่าที่ควรและได้สะท้อนให้เห็นถึงขาดประสิทธิภาพของการรณรงค์เพราะยิ่งรณรงค์การระบาดของยาเสพติดก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นการรณรงค์จะเน้นการรณรงค์ที่เฉพาะกลุ่มเยาวชนอย่างเดียวแต่ไม่ได้เน้นรณรงค์ให้บุตรตระหนักแก่ผู้ปกครองของแต่ละบ้านและกลุ่มผู้นำในการช่วยกันแก้ไขปัญหาเสพติดเพราะเขามองว่าประสิทธิภาพที่ได้ผลในการแก้ไขปัญหาเสพติดต้องเกิดขึ้นในครอบครัวก่อนและชุมชน แต่ที่เห็นหน้าสื่อมากที่สุดก็คือเรื่องการจับกุมของกลุ่มค้ายาเสพติดมากที่สุด

นโยบายการสร้างอาชีพ ส่งเสริมให้มีงานทำแก่เยาวชนโดยองค์กรของรัฐส่วนมากผู้นำชุมชนเห็นด้วยกับนโยบายนี้เพราะมองว่าเป็นการแก้ปัญหาเรื่องยาเสพติดได้ดีและยั่งยืนแต่ขอให้มีการส่งเสริมในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมด้วยเพราะมองว่าสังคมที่สันติสุขนั้นผู้คนจะต้องมีคุณธรรมถึงแม้จะมีอาชีพการงานที่มั่นคงรายได้ดีก็ตาม เพราะแรงจูงใจที่ทำให้เยาวชนอยากเข้าไปมีส่วนในการค้ายานั้นไม่ใช่เพราะยากจนถึงขั้นไม่มีกินอย่างเดียวแต่มาจากอีกหลายปัจจัยเช่นต้องการรวยแบบทางลัดและรวดเร็วและมีรายได้ดีสามารถใช้จ่ายตามที่ต้องการได้ และต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคมมากกว่าเพราะความยากจนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติยาภรณ์ โชคสวัสดิ์ภิญโญ และ ปิติพงศ์ ภูครองหิน(2553:บทคัดย่อ)ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง

การศึกษาเส้นทางเข้าสู่การเป็นผู้เสพและการเป็นผู้จำหน่ายยาบ้าของผู้รับบำบัดหญิง: กรณีศึกษา ศูนย์บำบัด และฟื้นฟูกองบินที่23 จังหวัดอุดรธานี ประเทศไทย ที่พบว่าปัจจัยที่ทำให้ผู้ค้ายาตัดสินใจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการค้ายาเพราะต้องการรวยทางลัดและต้องการมาก ๆ เพื่อความสะดวกในการใช้จ่ายในสิ่งที่ตนต้องการและต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูงและสังคมรอบข้าง

การเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้าไปศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ไม่ห่างไกลจากภูมิลำเนา ส่วนมากผู้นำทั้งหมดเห็นด้วยกับนโยบายนี้เพราะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและทำให้ผู้ปกครองมีโอกาสอยู่ใกล้กับลูกที่สามารถกลับมาเยี่ยมบ้านได้ตลอดแต่สิ่งที่ผู้นำได้สะท้อนก็คือเรื่องมาตรฐานและคุณภาพของการศึกษารัฐจะต้องพัฒนาให้เกิดความเท่าเทียมกับส่วนกลางและไม่ใช้แค่สนับสนุนในเรื่องการศึกษาเฉพาะในระดับสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น แต่ให้รัฐสนับสนุนแหล่ง/สถาบันการศึกษาเล็กๆที่มีอยู่ตามชุมชนต่างๆด้วย เช่น ตาติกา กีรออาติ เพราะถือว่าเป็นสถาบันที่มีส่วนในการพัฒนาคนตั้งแต่เยาว์วัยซึ่งสังคมสามจังหวัดหรือสังคมมุสลิมจะขาดเสียไม่ได้

นอกจากนี้แล้วขาดการสนับสนุนให้กับเด็กเรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์และกลไกในการคัดกรองเด็กทุนที่โปร่งใสและยุติธรรมเพราะระบบสังคมบ้านเราเป็นสังคมแบบอุปถัมภ์ ทำให้กระบวนการคัดกรองเด็กดีเรียนเก่งมักจะไม่ได้แต่กลับได้กับคนที่ใกล้ชิดผู้มีอำนาจในการคัดเลือกของชุมชนนั้นไป

โดยส่วนใหญ่มองว่าเป็นการดีอย่างยิ่งที่รัฐเปิดเวทีทำกิจกรรมต่างๆเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจระหว่างผู้ติดยาเสพติด องค์กรอิสลาม ผู้นำชุมชนในพื้นที่เพราะที่ผ่านมานโยบายต่างๆจะถูกกำหนดโดยเบื้องบนแล้วนำมาบังคับใช้กับคนในพื้นที่เพราะบางอย่างมันขัดกับหลักศาสนา ประเพณีวัฒนธรรมของคนที่นี่ทำให้โครงการนโยบายไม่ประสบความสำเร็จมากนักและสร้างความลำบากใจให้กับคนในพื้นที่ โดยส่วนรวมแล้วเห็นด้วยกับวิธีการนี้เพราะจะได้ไปในทิศทางเดียวกันระหว่างรัฐกับประชาชน

ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่แล้วเห็นด้วยกับนโยบายการสร้างหมู่บ้าน ชุมชนต้นแบบปลอดยาเสพติด และมีการมอบรางวัลหรือสิ่งของเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับชุมชนเป็นการดีเพราะจะได้กระตุ้นให้ชุมชนอื่นได้เอาเป็นแบบอย่างแต่ที่บรรดาผู้นำชุมชนได้สะท้อนก็คือว่าหลังจากได้รับรางวัลแล้วรัฐขาดการติดตามหรือดำเนินการอย่างต่อเนื่องหรือเมื่อได้รางวัลแล้วก็จะวางมือหรือปล่อยปะละเลยไม่มีการติดตามอย่างต่อเนื่องและไม่มีการพัฒนาเพิ่มเติมหรือหารูปแบบพัฒนากลไกการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่ยั่งยืนยั่งยืนหรือระยะยาว เพราะสังคมมันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด

สิ่งที่ผู้นำชุมชนได้สะท้อนภาพรวมในการบูรณาการ การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันระหว่างชุมชน องค์กรมุสลิมและหน่วยงานภาครัฐที่มีในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดยังขาดการบูรณาการเพราะที่ผ่านมามีส่วนมากนโยบายต่างๆจะถูกกำหนดโดยภาครัฐหรือจากเบื้องบนไม่เปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรอิสลามได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายร่วมกัน ทำให้ไม่ค่อยบรรลุเป้าหมายสักเท่าไรนอกจากนี้แล้วการบูรณาการยังขาดประสิทธิภาพเพราะขาดการประสานงานและการติดตามอย่างจริงจังและต่อเนื่องและที่ปฏิบัติกันเป็นการสร้างภาพมากกว่าทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงขาดความชัดเจนในขอบเขตอำนาจหน้าที่ระหว่างฝ่ายปกครองและ องค์กรศาสนา หรือผู้นำศาสนา เพราะกลัวว่าอาจจะมีความขัดแย้งกันทำให้องค์กรศาสนา หรือ องค์กรอิสลามไม่กล้าที่จะให้ความร่วมมือกับรัฐในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเท่าที่ควร การที่จะให้การป้องกันแก้ไขปัญหการแพร่ระบาดของยาเสพติดประสบความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยหลายภาคส่วนของสังคมไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคล องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน แต่ที่สำคัญผู้นำชุมชนถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญในการขับเคลื่อน

เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆในสังคมตั้งข้อค้นพบในงานวิจัยของ สมเกียรติ มีธรรม(2557:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติดในชุมชน กรณีศึกษาบ้านแม่แฮใต้ หมู่ที่ 9 ต.ปางหินฝน อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า หนึ่งในปัจจัยและองค์ประกอบที่ทำให้ชุมชนบ้านแม่แฮใต้ หมู่ 9 ตำบลปางหิน ฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เข้มแข็งสามารถป้องกันยาเสพติดได้ มีเรื่องของปัจจัยทางด้านการเมือง มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำศาสนา และกลุ่มออมทรัพย์ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นองค์ประกอบสำคัญที่คอยขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชน เมื่อจำแนกบทบาท ออกมาพบว่า มี 2 บทบาทด้วยกันคือ บทบาทในด้านการปกครอง มีคณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน ด้วยการออกกฎระเบียบและแบ่งเขตการปกครองให้ชาวบ้าน ร่วมกันสอดส่องดูแล และบทบาทในด้านการบริหาร มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำศาสนา/สภา คริสต์จักร และกลุ่มออมทรัพย์เศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาบริหารงานร่วมกับสมาชิก ซึ่งเมื่อมองบริบททางสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะสังคมมุสลิมซึ่งประชาชนจะให้ความเคารพนับถือผู้นำศาสนาต่างๆดังนั้นหากรัฐสามารถดึงผู้นำศาสนาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกลไกการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดได้ในระดับหนึ่ง

ความเห็นต่อนโยบายของรัฐในการสร้างมาตรการควบคุมชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อลดปัญหา ยาเสพติดด้วยการเพิ่มเจ้าหน้าที่อาสาสมัครโดยส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะให้มีการเพิ่มเติมและต้องให้มีสวัสดิการ ในขณะเดียวกันก็มีความจริงใจและจริงจังในการปฏิบัติหน้าที่และรัฐจะต้องให้ความสำคัญคุ้มครองความปลอดภัยของอาสาสมัครด้วยเพราะการทำงานที่มีส่วนในการสกัดกั้นการแพร่ขยายของยาเสพติดนั้นจะต้องเผชิญกับกลุ่มที่มีอิทธิพล และควรเป็นคนที่ในพื้นที่เพราะจะเข้าใจและรู้เรื่องบริบทของสังคมมากกว่าคนนอกพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมปารัตน์ หมั่นจิต(2545:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ต.ป่าตาล อ.ขุนตาล จ.เชียงราย ซึ่งพบว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้ปกครองและเยาวชนโดยการสร้างมาตรการและกฎระเบียบของหมู่บ้านโดยผ่านการประชุมของหมู่บ้าน เพื่อใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ภายหลังการดำเนินงานแก้ไขตามมาตรการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง พบว่าสภาพปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้านลดลงอย่างมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจารุวัฒน์ ไวกะ และอาภาศิริ สุวรรณานนท์ (2555:บทคัดย่อ) มาตรการที่มีประสิทธิภาพในการจัดระเบียบสังคมด้านสถานบริการของ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ผลการศึกษาพบว่า สถานบริการเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาสังคมหลาย ประการ อาทิ ยาเสพติด การก่อความเดือดร้อนรำคาญ การมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่น ฯลฯ โดยเฉพาะสถาน บริการประเภทหนึ่งและประเภทห้าที่มีขนาดใหญ่และไม่มีใบอนุญาต มาตรการในการจัดระเบียบสังคมด้าน สถานบริการที่บังคับใช้ในปัจจุบันนั้น “ถือได้ว่าไม่ประสบความสำเร็จ” อันเนื่องจากมาตรการดังกล่าวยังมี ข้อบกพร่องหลายประการ จึงได้นำเสนอมาตรการในการพัฒนาการจัดระเบียบสังคมให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้ (1)การปราบปรามกลุ่มผู้มีอิทธิพลหรือกลุ่มผู้มีผลประโยชน์ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากสถานบริการอย่างจริงจัง (2) การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือสำนักงานตำรวจ แห่งชาติกับสถานบริการ (3) ด้านแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (4) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (5) ด้านกฎหมาย

แนวทางการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติด

ความเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของภาครัฐเห็นด้วยที่รัฐเข้ามาสนับสนุนในโครงการต่างๆเช่นโครงการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนนั้นดีแต่ที่ผ่านมาเห็นว่าโครงการต่างๆขาดความต่อเนื่องและการติดตามหลังจากปิดค่ายแล้วคือเมื่อโครงการหมดลงหรืองบประมาณหมดลงทุกอย่างก็จะหมดลงและละเลยการอบรมหรือพัฒนาศักยภาพของครอบครัวของเยาวชนที่ติดยาเพราะสาเหตุหลักที่ทำให้เยาวชนหันไปพึ่งยาเสพติดเพราะมาจากปัญหาความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวเป็นหลักแต่รัฐกลับไม่ให้ความสำคัญที่จะแก้ไขหรือส่งเสริมในจุดนี้ ซึ่งมีหลายงานวิจัยที่พบว่าสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นหรือเยาวชนต้องพึ่งพายาเสพติดเพื่อหาทางออกให้กับตัวเองส่วนหนึ่งมาจากปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เช่น ข้อค้นพบของ สุนันย์ กัลยะจิตร(บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์สาเหตุการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชนในยุคโลกาภิวัตน์ ที่พบสาเหตุหนึ่งที่ว่าเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัว รวมทั้งคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัฐภูมิ ชัยรังสี(2551:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ของการแก้ไขฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดศูนย์บำบัดยาเสพติดภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ป่วยส่วนหนึ่งที่ติดยาเสพติดสาเหตุส่วนใหญ่มาจากปัญหาครอบครัว ความผิดพลาดในการเลี้ยงดูบุตรความก้าวร้าวของผู้ปกครองต่อการเลี้ยงดูบุตร นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยที่ยืนยันถึงการได้ผลในการสร้างภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติดด้วยการสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัวสามารถดูผลการวิจัยของสมเกียรติ มีธรรม(2557:บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรณีศึกษาบ้านแม่แฮใต้ หมู่ที่ 9 ต.ปางหินฝน อ.แม่แจ่ม จ. เชียงใหม่ ที่พบว่า หนึ่งในปัจจัยและองค์ประกอบที่ทำให้ชุมชนบ้านแม่แฮใต้ หมู่ 9 ตำบลปางหิน ฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เข้มแข็งสามารถป้องกันยาเสพติดได้ มี ปัจจัยในด้านสังคม มีครอบครัว เครือญาติ และเพื่อนบ้าน เป็นองค์ประกอบสำคัญ ใน การสะสมบ่มเพาะความคิดจิตใจ ความเชื่อ คุณธรรมจริยธรรม ผักผ่อน ทักษะทางด้านอาชีพการงาน รวมทั้งเป็นแบบอย่างให้กับบุตรหลานเจริญรอยตาม

นอกจากนี้แล้วยังพบว่าโครงการต่างๆที่จัดโดยรัฐมีน้อยมากที่มีการดึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยเฉพาะองค์กรศาสนา เช่นผู้นำศาสนาที่มีอยู่ในท้องถิ่นไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในกระบวนการการแก้ปัญหายาเสพติด

ความเห็นส่วนหนึ่งของผู้นำชุมชนมองว่าการจัดค่ายอบรมจริยธรรมเป็นการเพิ่มวงจรอุบาทว์ในการถ่ายทอดวิธีการของการเสพยาเสพติดเพราะในค่ายอบรมจริยธรรมนั้นมีทั้งเยาวชนที่ติดยาและเป็นแค่กลุ่มเสี่ยงทำให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการทำตัวยาหรือสูตรผสมตัวยาใหม่ๆหรือวิธีการเสพยาในรูปแบบใหม่จากกลุ่มที่หนักมาให้กับกลุ่มเสี่ยง

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเข้าค่ายอบรมขาดความชัดเจนเพราะมีการปะปนระหว่างเยาวชนที่ติดยาในระดับที่หนักและบางคนยังเป็นกลุ่มเสี่ยงและไม่หนักซึ่งทำให้ได้รับประสิทธิผลไม่ดีเท่าที่ควรและกลุ่มที่ติดยาจริงๆที่เป็นแกนนำที่มีการซื้อขายและมีอิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อนที่มีตามชุมชนต่างๆกลับไม่เข้ามาร่วมในโครงการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรประภา แก้วกล้า และคณะ(2552:บทคัดย่อ)ที่ได้ศึกษาเรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ใช้สารระเหยที่เป็นเด็กและเยาวชนโดยใช้กระบวนการละคร ที่พบว่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เข้ารับการฟื้นฟู การคัดกรองสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการ ควรคัดเลือกเฉพาะผู้ที่เพิ่งเริ่มใช้สารระเหย เพราะผู้ที่เสพยาเป็นเวลานาน จะมีปัญหาทางสมองและอาการทางจิตร่วมด้วย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วม

ส่วนมากผู้นำชุมชนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับนโยบายแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้คุณธรรมนำชีวิต แต่ที่ผ่านมาเห็นว่าการสนับสนุนจากรัฐต่อองค์กรศาสนาที่มีกระจายตามชุมชนต่างๆ ในการรณรงค์หรือสนับสนุนในด้านงบประมาณต่อองค์กรศาสนาให้มีการดำเนินการในเรื่องนี้ยังน้อยอยู่เพราะโครงการที่สามารถดึงเยาวชนมาร่วมโครงการนี้จำเป็นที่จะต้องมีการบูรณาการทั้งภาคสนาม เช่นมีการแข่งกีฬา และฟังการบรรยายธรรมและมีกิจกรรมกีฬามูลลีย์(การละหมาดกลางคืน) ขาดความจริงจังและไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนหรือเป็นรูปธรรม แต่รัฐกลับสนับสนุนโครงการที่ทางการกำหนดขึ้นมาเองเช่นญาลานันบารูหรืออื่นๆ แต่ในสภาพความเป็นจริงนั้นพื้นที่นั้นมักกว้างเกินที่โครงการเดียวจะรับได้ ดังนั้นจำเป็นที่จะต้องกระจายให้องค์กรศาสนาที่อยู่ในพื้นที่ได้ทำหน้าที่ตรงนี้ด้วย แต่องค์กรศาสนาเองยังมีความอ่อนแอในเรื่องของงบประมาณในการใช้จ่ายในการจัดโครงการเพราะในโครงการนั้นจำเป็นที่จะต้องมีงบประมาณพอสมควร เพราะเชื่อว่าเป็นวิถีที่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ได้ผลและยั่งยืนที่สุดเพราะปัจจุบันผู้คนทั้งพุทธและมุสลิมหรือศาสนาใดก็ตามมีความเห็นห่างกับศาสนามากก็เลยยากที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติดและอื่นๆ โดยให้เน้นทุกสถาบันหน่วยย่อยของสังคมให้เน้นหนักในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม เริ่มที่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว โรงเรียน องค์กรและหน่วยงานต่างๆ เพราะเชื่อว่าการเข้าใกล้ชิดศาสนาหรือเยาวชนมีความศรัทธา(อิห์มาน)และความยำเกรงต่ออัลลอฮจะช่วยให้เยาวชนสามารถที่จะป้องกันตัวเองจากยาเสพติดได้ ซึ่งมีผลการวิจัยได้ยืนยันถึงความสำเร็จในการใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องมือป้องกันการติดยาเสพติด เช่น ข้อค้นพบของสมเกียรติ มีธรรม(2557:บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรณีศึกษาบ้านแม่แฮใต้ หมู่ที่ 9 ต.ปางหินฝน อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ ที่พบว่า ปัจจัยและองค์ประกอบที่ทำให้ชุมชนบ้านแม่แฮใต้ หมู่ 9 ตำบลปางหิน ฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เข้มแข็งสามารถป้องกันยาเสพติดได้นั้นเป็นเพราะการที่ประชาชนยึดหลักศาสนานำการดำรงชีวิตซึ่งมีผู้นำศาสนา, สภาคริสต์จักรในหมู่บ้าน และองค์กรเครือข่ายสภา คริสต์จักรในประเทศไทย เป็นองค์ประกอบสำคัญทำหน้าที่หล่อหลอมความศรัทธาในพระเจ้าให้กับชาวบ้านตั้งมั่นอยู่ในความดีงาม และไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย

จากการค้นพบก็คือว่าในยุทธศาสตร์การบำบัดรักษาดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยา รัฐจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญที่ปลายเหตุมากกว่าต้นเหตุ กล่าวคือ จะให้ความสำคัญกับเยาวชนผู้ติดยามากกว่าโดยการเน้นบำบัดรักษาแต่ไม่ได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหที่ต้นเหตุ กล่าวคือสถาบันครอบครัวเพราะต้นเหตุมาจากที่เยาวชนไม่ได้รับความอบอุ่นจากสถาบันครอบครัวเป็นเหตุให้เยาวชนกลับพึ่งพิงยาเสพติดเพื่อหาความสุขให้กับตัวเอง ยังไม่มีแผนหรือกลไกที่ชัดเจนที่จะแก้ปัญหายาเสพติดทั้งระบบ เพราะสถาบันครอบครัวในสังคมเองก็มีปัญหาเพราะหลายครอบครัวเกิดการอย่างร้างทำให้เด็กเยาวชนเติบโตมาแบบไม่มีคุณภาพและพยายามหาการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนที่มีความเสี่ยงในเรื่องของยาเสพติดและหันพึ่งยาเสพติดเพื่อให้ได้รับความสุขและได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนด้วยกัน

นอกจากนี้แล้วยังได้สะท้อนถึงความหละหลวมในการทำหน้าที่ของผู้นำชุมชนที่มีอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ให้ความสำคัญในการรณรงค์ส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวหรือผู้นำในครอบครัวตระหนักในหน้าที่การดูแลบุตรหลานเริ่มตั้งแต่การให้ความอบอุ่น ความรัก ความเอาใจใส่ดูแลในการอบรมสั่งสอน เพื่อให้ได้เยาวชนที่มีคุณภาพทั้งหมดที่กล่าวมานี้ถือว่าเป็นต้นเหตุของการลดหรือแก้ปัญหายาเสพติด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1) รัฐจะต้องมีการประเมินว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้เสพยาเสพติดว่ามีประสิทธิภาพและได้ผลจริงหรือไม่ต่อการนำแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐในพื้นที่ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนนั้นๆ
- 2) รัฐจะต้องแก้ปัญหาด้วยความจริงใจโดยการนำศาสนาเป็นกระบวนการในขับเคลื่อนโดยการร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาที่อยู่ในชุมชน
- 3) รัฐต้องมีการควบคุมเอาใจใส่ดูแลโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน ซึ่งขณะนี้เด็กและเยาวชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและมีมาตรการที่ได้ติดขัดกับผู้ค้ายาเสพติด
- 4) การนำผู้นำในชุมชนให้มีบทบาทในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดของคนในพื้นที่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนนั้นๆ
- 5) รัฐจะต้องให้ความสำคัญกับผู้นำศาสนาและมีความจริงใจและจริงจังในการแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้ผู้นำศาสนาเป็นผู้ขับเคลื่อนกระบวนการการแก้ปัญหาชุมชน ควบคู่กับนโยบายของภาครัฐ
- 6) ส่งเสริมและสร้างค่านิยมต่อเด็กและเยาวชนถึงพิษภัยร้ายของยาเสพติด และมีมาตรการเฝ้าระวังยาเสพติด และกำหนดบทลงโทษให้หนักขึ้นกับผู้ค้ายาเสพติด

บรรณานุกรม

- ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดนราธิวาส (ศตส.จ.นราธิวาส). 2554. **สรุปรายงานสถานการณ์และผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ศตส.จังหวัดนราธิวาส.** (ตามแผนปฏิบัติการเร่งรัด 3 เดือน ม.ค. – มี.ค 2554) .
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกระทรวงยุติธรรม. 2551. **วารสารสำนักงาน ป.ป.ส. กรุงเทพฯ: หจก.อรุณการพิมพ์.**
- Akhtaruddin Ahmad, Majid H.A Hashim และ Ghazi Al Hachim. 2552. **อิสลามกับวิกฤต สิ่งแวดล้อม.** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิมไทย (สสม) ศูนย์ศึกษานโยบายเพื่อพัฒนา (ศศนพ.) คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติยาภรณ์ โชคสวัสดิ์ภิญโญ; ปิติพงศ์ ภูครองหิน. 2553. **การศึกษาเส้นทางเข้าสู่การเป็นผู้เสพและการเป็นผู้จำหน่ายยาบ้าของผู้รับบำบัดหญิง:กรณีศึกษา ศูนย์บำบัดและฟื้นฟูยาเสพติดกองบินที่ 23,จังหวัดอุดรธานี,ประเทศไทย .** สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส)
- จารุวัฒน์ ไชยยะ, อาภาศิริ สุวรรณานนท์. 2555. “มาตรการที่มีประสิทธิภาพในการจัดระเบียบสังคมด้านบริการของกองบัญชาการตำรวจนครบาล”, ใน **วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย** (ปีที่4 ฉบับที่ 3).
- พรประภา แก้วกล้า ประภัสนพร ปรีเอี่ยม วงศ์วัฒน์ ปัญญาอุฒวิงศ์ กิ่งทอง พันธุ์อ้าว และ วีรยา เรืองเจริญ. 2552. **การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ใช้สารระเหยที่เป็นเด็กและเยาวชนโดยใช้กระบวนการละคร** สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(สวรส)
- รัฐภูมิ ชัยรังษี. 2551. **ผลสัมฤทธิ์ของการแก้ไขฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดศูนย์บำบัดยาเสพติดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิทยาการเสพติด) มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยานิพนธ์ ปริญญาเอก ป.ด. (อาชีววิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม) มหาวิทยาลัยมหิดล
- สมเกียรติ มีธรรม. 2557. **การศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติดในชุมชนกรณีศึกษากองแม่แฮใต้ หมู่ที่ 9 ต.ปางหินฝน อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่** สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- สมปรารถน์ หมั่นจิต. 2545. **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ต.ป่าตาล อ.ขุนตาล จ.เชียงราย** สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
- สุณีย์ กัลยาจิตร์ ม.ป.ป. (การวิเคราะห์สาเหตุการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชนในยุคโลกาภิวัตน์

อินเทอร์เน็ต

- ASTV ผู้จัด การออนไลน์. 2552. “ป.ป.ส.ห่วงยาเสพติดระบาดหนัก ชี้ พม่าเร่งกำลังผลิตหาเงินซื้ออาวุธ” จากอินเทอร์เน็ต
<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9520000125486&TabID=3&> วันที่ 30 มีนาคม 2558